

Finantsinspeksioon

Hr Mart Võrklaev
Rahandusminister
Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 TALLINN

Teie 31.01.2024 nr 1.1-10.1/526-1
Meie 21.02.2024 nr 5-5/616-1

info@rahandusministeerium.ee
kertu.fedotov@fin.ee

Kogumispensionide seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks esitamine

Täname, et olete Finantsinspeksioonile esitanud kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks kogumispensionide seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (edaspidi *Eelnõu*).

1. Eelnõu § 2 punktid 7 ja 8

Finantsinspeksioon edastab käesolevaga oma arvamuse seoses investeerimisfondide seaduse (edaspidi *IFS*) muudatusega, millega lubatakse investeerida kuni 10% IFS-s mitte sätestatud instrumentidesse.

Eelnõu § 2 kohaselt:

7) paragrahvi 121 lõiget 2 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses:

„5) muudesse fondi tingimustes või prospektis nimetatud instrumentidesse.“;

8) paragrahvi 121 täiendatakse lõikega 2³ järgmises sõnastuses:

„(2³) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 5 nimetatud instrumentidesse, mida ei ole nimetatud sama lõike punktides 1–4, lõikes 2¹ ega käesoleva seaduse §-s 103, võib investeerida kuni kümme protsenti pensionifondi vara väärtusest.“;

Eelnõu seletuskirja punktis 2.1.5. (lk 7) on märgitud, et: „Muudatus toob suurema paindlikkuse varaklassidesse, kuhu pensionifondid investeerida võivad ja annab võimaluse praktikas kiiremateks muudatusteks pensionifondide investeringutes“.

Finantsinspeksioon märgib, et Eelnõu seletuskirjast ei selgu, mis põhjusel on peetud vajalikuks suurema paindlikkuse lisamist pensionifondide investeerimispiirangutesse kavandataval viisil ja ulatuses. Kehtiva seaduse kohaselt on pensionifondidel lubatud investeerida enamikesse peamistesse varaklassidesse, sh kinnisvarasse ja väärtpapieritesse, mille alusvaraks on väärismetall või toore või mille hind sõltub väärismetallist või toormest. Seega on Finantsinspeksiooni hinnangul juba praegu lubatud investeringute valik lai, selles on erineva riskiprofiili ja likviidsustasemega instrumente, mis annab fondivalitsejale võimaluse kohandada fondi portfelli vastavalt investeerimisstrateegiale ja turul toimuvatele muutustele.

Eelnõu seletuskirjast ei nähtu potentsiaalsete riskide analüüsi. Nimetatud on üksnes ebasoovitavat mõju seoses võimaliku negatiivse tootlusega. Seejuures ei ole välja toodud nt võimalikku olukorda, kus 10% pensionifondi varast on investeeritud ühte instrumenti ning see kaotab kogu oma väärtuse. Sellisel juhul on kadunud 10% portfelli väärtusest, mis ei pruugi olla kohustusliku pensionifondi osakuomaniku jaoks aktsepteeritav olukord.

Finantsinspeksioon

Praktikas on esinenud juhtumeid, mille puhul ka kehtivate investeerimispiirangutega kooskõlas tehtud investeringute puhul, on pensionifondi valitsejatel tulnud kohustuslike pensionifondide portfellides riskantsemaid investeringuid oluliselt alla või koguni nulli hinnata, kuna nendega seotud riskid on realiseerunud.

Finantsinspeksiooni hinnangul tuleks vähemalt Eelnõu seletuskirjas nimetada potentsiaalseid varaklasse ja/või instrumentide liike, millesse on muudatuse tulemusena lubatud kohustusliku pensionifondi vara investeerida. Finantsinspeksiooni hinnangul ei võimalda varaklasside nimetamata jätmine Finantsinspeksioonil piisavalt täpselt hinnata ja mõõta muudatusega seotud riske, 10% piirangu sobivust ning investorite täiendava kaitse vajadust. Praeguses sõnastuses lubab Eelnõu fondivalitsejatel mh investeerida krüptovaluutadesse, tokenitesse, NFT-desse ja teistesse krüptovaradesse, mille sobivus kohustuslike pensionifondide portfellidesse vajab Finantsinspeksiooni hinnangul põhjalikku analüüsi ja arutelu.

Kokkuvõttes ei ole kõnealust muudatust Finantsinspeksiooni hinnangul piisavalt analüüsitud ja põhjendatud, et seda sellisel kujul IFS-i lisada. Finantsinspeksioon on seisukohal, et taoline muudatus vajab arutelu laiemas ringis koos pensionifondivalitsejatega.

2. Täiendav ettepanek IFS-i muutmiseks

Finantsinspeksioon on 08.05.2023 edastanud Rahandusministeeriumile ettepaneku Finantsinspeksiooni seaduse § 2 lg 2 nimetatud eriseadustes kohapealse kontrolli regulatsiooni muutmiseks¹. Praktika on näidanud, et kohapealse kontrolli regulatsioon vajab uuendamist osas, mis puudutab kohapealse kontrolli menetluse lõppakti. Käesoleval ajal ei oma kohapealse kontrolli lõplik akt regulatiivset toimet, vaid fikseerib kohapealses kontrollis tuvastatu. Kui Finantsinspeksioon soovib puuduste kõrvaldamise subjektile kohustuslikuks teha kindla tähtaja jooksul ning rakendada ka sunnivahendit, siis peab ta tegema selleks eraldi haldusakti – ettekirjutuse. Eeltoodu muudab kohapealse kontrolli menetluse lõpu venivaks ja ebaefektiivseks. Seetõttu soovime eriseadustes, sh ka IFS-is sätestatud kohapealse kontrolli sätteid muuta selliselt, et Finantsinspeksioonil oleks võimalik kohapealse kontrolli lõplik akt vajadusel võrdsustada ettekirjutusega järgides selleks ka haldusmenetluse seaduses sätestatud nõudeid.

Palume võimalus eeltoodud ettepanekuid Eelnõu menetlemisel arvesse võtta. Küsimuste korral oleme valmis oma kommentaare täiendavalt selgitama.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Siim Tammer
juhatuse liige

Eve Kippar 668 0585
eve.kippar@fi.ee

¹ Vastavasisulise ettepaneku oleme juba teinud näiteks krediidiinkassode ja -ostjate seaduse eelnõu raames 14.02.2023 kirjaga nr 5-8/946-1